

ZWARTBOEK TOEGANKELIJKHEID EN VEILIGHEID VAN HET JEKERKWARTIER

1. Inleiding

Maastricht is een aantrekkelijke, oude stad. Inherent aan het oude karakter is de inrichting van de openbare ruimte. De huidige straten lopen nagenoeg gelijk aan het stratenpatroon van enkele eeuwen geleden met onregelmatigheden in de rooilijnen van gebouwen en woonhuizen, waardoor de trottoirs variëren in breedte.

Veel van de bestrating van wegen en trottoirs wordt gevormd door keien en klinkers. Dat ziet er fraai en rustiek uit, maar is gevoelig voor schade en vernieling en kan belemmeringen opleveren voor ouderen, personen die slecht ter been zijn, gehandicapt zijn of mensen met kinderwagens, buggy's etc. Een illustratie hiervan is onderstaande foto genomen in de St. Bernardusstraat voorjaar 2018.

Die belemmeringen worden nog duidelijker, wanneer er gekeken wordt naar de manier waarop de overheid gebruik heeft gemaakt van de plaatsing van lantaarnpalen, verkeersborden en parkeermeters op de trottoirs. De gemeente moet het doen met de beschikbare ruimte, maar andere, en in onze optiek betere, oplossingen zijn mogelijk.

foto 1: Bernardusstraat: voorbeeld van veelvoorkomende 'gaten' in de bestrating

2. Probleemstelling: Toegankelijk voor iedereen?

Het openbaar gebied behoort voor iedereen toegankelijk te zijn.

Echter in de praktijk geldt deze toegankelijkheid alleen maar voor mensen die goed ter been zijn en goed zicht hebben. Mensen die vitaal en alert kunnen reageren en anticiperen op de externe omstandigheden en situaties. Dit is weliswaar het grootste deel van de gebruikers/bewoners, maar er is ook een aanzienlijke groep bewoners –en deze groep is groeiende gezien de demografische ontwikkelingen- voor wie deze toegankelijkheid steeds lastiger wordt en waarvoor de veiligheid ook in het geding dreigt te komen.

Denk hierbij o.a. aan:

- mensen met een zintuiglijke handicap vanwege hun gezichtsvermogen;
- mensen die vanwege fysieke beperkingen moeilijk kunnen lopen;
- mensen met een kinderwagen of rollator;
- mensen die rolstoel gebonden zijn;

Voor deze mensen wordt het lopen door onze wijk behoorlijk lastig, zo niet onmogelijk gemaakt. Dan hebben we het wel over kwetsbare groepen uit de samenleving.

Het toegankelijkheidsprobleem doet zich op verschillende manieren voor:

- door de inrichting van de openbare ruimte door de gemeente
- versperringen zoals door terrassen, uitstallingen etc.
- door het 'wild' parkeren van fietsen
- door de struiken en planten die door particulieren zijn geplant
- door het negeren van verkeersregels door fietsers en bromfietzers
- door het jammerlijk gebrek aan handhaving door de gemeente

3. Welke obstakels komen voetgangers tegen in het Jekerkwartier?

- Fietsen tegen
 - o lantaarnpalen
 - o gevels
 - o paal met verkeersborden
- Plantenbakken op straat
- Groen voor huizen (tegels eruit, groen erin)
- Hoewel de gemeente een uitstillingsbeleid kent, worden voetgangers gehinderd door
 - o Terrassen, bistroterrassen, reclameborden, etc.
- Overkappingen (hoogte, lange mensen lopen soms tegen overkapping)
- Hoogte van verkeersborden
- Feestversieringen
- Schuine trottoirs (voor mensen die moeilijk ter been zijn, is dit heel lastig lopen)
- Losse tegels, gaten doordat tegels eruit zijn, etc.
- Fietsers en bromfietzers op voetpaden in park en op de stoepen

Zie onderstaande foto's van geparkeerde fietsen en groen voor de huizen, genomen in de Lenculenstraat, de Kapoenstraat en de Pieterskade, voorjaar 2018.

foto 2: Lenculenstraat: groen op straat

foto 3: Kapoenstraat: geparkeerde fietsen

foto 4: Sint Pieterskade: groen op straat en geparkeerde fietsen

Uit 'Vereniging Eigen Huis'

Ondanks dat de gezellige stoep bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving vragen wij toch aandacht voor de toegankelijkheid van de stoep voor iedereen. Denk maar eens aan blinden met begeleider/geleidehond, rolstoelgebruikers, kinderwagens. Planten/bakjes met uitsteeksels aan struiken op ooghoogte zorgen voor de nodige obstakels en ergernis.

4. Overlast (brom)fietsen: parkeren, verkeersregels en het stadspark

Maastricht is een echte studentenstad en het moge bekend zijn: studenten verplaatsen zich vooral per fiets. De gemeente kiest voor een fietsvriendelijk beleid. De gemeente(raad) heeft ervoor gekozen om het fietsen te promoten en daarom o.a. om het (wild)parkeren van fietsen min of meer te gedogen. Er is amper sprake van een handhavingsbeleid, en wanneer dit wel wordt toegepast dan zijn de regels zo soepel dat deze weinig tot geen effect resulteren.

Enkele voorbeelden:

- het parkeren van fietsen waar het de fietser uitkomt, waardoor er vaak geen ruimte meer overblijft voor passanten
- het negeren van verkeersregels (geen voorrang geven, over het trottoir fietsen, aan de linkerkant van de weg fietsen, 's avonds geen verlichting voeren)

- het stadspark als fiets- en brommerroute gebruiken en steeds meer en bredere 'organische' paden maken¹.

foto 5: Stadspark, 'organisch' fiets- en bromfietspad

Het moge duidelijk zijn dat de wijze waarop het park door (brom)fietsers gebruikt wordt, dit voor o.a. ouders met peuters tot gevaarlijke situaties kan leiden. Ook voor de mindervalide wandelaars in het park kan dit voor zeer gevaarlijke en lastige situaties leiden. De fietsers in het park kunnen een behoorlijke vaart hebben, waardoor een veilig wandelgebied opeens zeer onveilig wordt.

foto 6: Sint Pieterskade: fietsen op het trottoir (eerder regel dan uitzondering!)

5. Aanlooproutes naar het centrum

Maastricht heeft steeds meer toeristen die in grote drommen de weg naar het Vrijthof, de Markt en het Onze Lieve Vrouwenplein zoeken. Omdat het parkeren buiten de singels wordt aangemoedigd, komt er, met name in het weekend, een grote stroom toeristen lopend het centrum in. In het Jekerkwartier gaat de aanlooproute via de Sint Pieterskade/Begijnenstraat en de Sint Pieterstraat, beide tamelijk smalle straten.

foto 7: Sint Pieterskade: geparkeerde fietsen en terras op straat.

Door in de toch al smalle doorgangen terrassen toe te staan, zijn voetgangers gedwongen op straat te gaan lopen. Het is een illusie dat bij 'Ouzeri Omega' op de stoep terrasbediening mogelijk is en er dan tevens een doorgang van anderhalve meter overblijft tussen terras en geparkeerde auto's.

Datzelfde geldt voor de Sint Pieterstraat bij het terras van 'Meesters in Wijn': ook hier moeten voetgangers op straat lopen om deze zaak te kunnen passeren. Dit is voor iedere voorbijganger een gevaarlijke situatie. Wat moet het dan wel niet betekenen voor onze slechtzienden of mindervalide medeburgers?

Wat te denken van het terras van café 'De Belsj' en dan met name het gedeelte voor de zaak CatobyCato (hoek Stenenbrug): de doorgang voor voetgangers tussen terras en winkelpui is erg smal en wordt vaak onmogelijk gemaakt door geparkeerde fietsen.

Dat betekent dat de voetganger opeens gebruik moet maken van de straat, waar het druk kan zijn met fietsers en gemotoriseerd verkeer (bestemmingsverkeer, leveranciers, autobussen), hetgeen gevaarlijke situaties oplevert.

Door in de toch al smalle doorgangen terrassen toe te staan, zijn voetgangers gedwongen op straat te gaan lopen. Het is een illusie dat bij 'Ouzeri Omega' op de stoep terrasbediening mogelijk is en er dan tevens een doorgang van anderhalve meter overblijft tussen terras en geparkeerde auto's.

Datzelfde geldt voor de Sint Pieterstraat bij het terras van 'Meesters in Wijn': ook hier moeten voetgangers op straat lopen om deze zaak te kunnen passeren. Dit is voor iedere voorbijganger een gevaarlijke situatie. Wat moet het dan wel niet betekenen voor onze slechtzienden of mindervalide medeburgers?

Wat te denken van het terras van café 'De Belsj' en dan met name het gedeelte voor de zaak CatobyCato (hoek Stenenbrug): de doorgang voor voetgangers tussen terras en winkelpui is erg smal en wordt vaak onmogelijk gemaakt door geparkeerde fietsen. Dat betekent dat de voetganger opeens gebruik moet maken van de straat, waar het druk kan zijn met fietsers en gemotoriseerd verkeer (bestemmingsverkeer, leveranciers, autobussen), hetgeen gevaarlijke situaties oplevert.

foto 8: Achter de molens: geparkeerde fietsen betekent amper doorgang mogelijk.

Iedere groep, georganiseerd of ongeorganiseerd, heeft wensen. Wij begrijpen dat de gemeente niet aan al die wensen tegemoet kan komen.

De meeste mensen hebben een fundamentele wens; mee te doen, te participeren in de maatschappij door het hebben van een zinvolle dagbesteding, door toegang te hebben tot informatie en door toegang te hebben tot de openbare ruimte. Zeker dat laatste dient veilig plaats te vinden en dat dient bij uitstek door de gemeente gefaciliteerd te worden.

6. Aanbevelingen voor toegankelijkheid en veiligheid

6.1. Veiligheid voor voetgangers, i.h.b. de kwetsbare verkeersdeelnemers

- 'veilige', gemarkeerde looproutes zonder obstakels naar het centrum voor alle mensen met een visuele beperking, bewegingsbeperking of met een kinderwagen, buggy, trolley, boodschappenwagentje of rollator;
- door regelmatig de stoepbeplanting te monitoren en uitwassen te beteugelen;
- door periodiek het uitstallingsbeleid te toetsen en waar nodig te handhaven (hangt de overkapping niet te hoog, wordt niet meer ruimte ingepikt, waardoor voetgangers moeilijk kunnen passeren);
- door verkeersborden zodanig te plaatsen dat lange mensen niet hun hoofd stoten en borden met bepalingen die niet gehandhaafd worden te verwijderen;
- door onderhoudsverplichting t.a.v. bestrating/ trottoirs.

6.2. Om overlast door en voor fietsers tegen te gaan

- zwerffietsen sneller verwijderen;
- meer plaatsen creëren waar fietsen gestald kunnen worden in rekken, bijvoorbeeld bij de ingangen van het stadspark (bij de stenen brug over de Jeker, bij het Pierre Kemp park naast de bushalte, voor de houten brug over de Jeker aan de kant van de Hoogbrug).
- afsluiting van het park ter hoogte van de houten brug over de Jeker met een tourniquet of kiwi-sluis, waardoor fietsers gedwongen worden om af te stappen;
- door andere sluiproutes eveneens van fysieke barrières te voorzien.

6.3. Voor iedere genoemde categorie

- handhaving, handhaving, handhaving !
Wat is het nut van gemeentelijke verordeningen en verkeersborden als er geen handhaving op volgt. Één keer per jaar een waarschuwing uitdelen, zonder follow-up, zet geen zoden aan de dijk. Of het nu gaat om (brom)fietsen door het park, vervuiling, wildparkeren, het gebruik van illegale c.q. uitgebreide terrassen of het oprekken van sluitingstijden.

Maastricht, 23 mei 2018.

Mw. Maria Hendriks-Lemmen

Mw. Jennie Thewissen

Mw. Marijke van Lierop, voorzitter BJK.

cc. Stichting Samen Onbeperkt

¹ Een van de ondertekenaars telde op een van de warme weekenden begin mei ongeveer 100 fietsen en 20 brommers gelijktijdig in het Pierre Kemp park plus een enkele motor. De bestuurders zijn echt niet lopend met het voertuig in de hand het park binnengekomen.